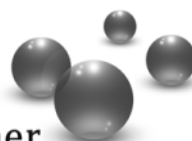

Jaarstukken 2011

Randstedelijke Rekenkamer

randstedelijke rekenkamer

Flevoland • Noord-Holland • Utrecht • Zuid-Holland

Voorwoord

De verkiezingen van maart 2011 hebben voor een belangrijk deel de planning van onze werkzaamheden bepaald. Meteen aan het begin van het jaar publiceerden we provincievergelijkende onderzoeken naar de Herstructurering van bedrijventerreinen en het Provinciaal economisch beleid én op verzoek van Provinciale Staten van Zuid-Holland een Validatie van de Terugblik over de collegeperiode 2007-2011. De resultaten van deze onderzoeken zijn nog allemaal door de voormalige Statenleden behandeld. Daarnaast hebben we het onderzoek naar Leefbaarheid op het platteland afgerond in het vroege voorjaar, zodat het toenmalige college van GS nog bestuurlijk kon reageren op de conclusies en aanbevelingen.

Direct na de verkiezingen hebben we deelgenomen aan de verschillende introductieprogramma's van PS, wat we begeleidden met een bloemlezing uit onze onderzoeken van de eerste zes jaar.

In mei vond de eerste bijeenkomst met de bijna geheel vernieuwde programmaraad plaats. Ik ben blij dat mevrouw Anita Vlam van PS Utrecht bereid was om het voorzitterstokje over te nemen. Het lopende onderzoeksprogramma is gepresenteerd en de opties voor nieuwe onderwerpen zijn besproken met de programmaraad. Gedurende het jaar zijn vervolgens verschillende publicaties van ons verschenen o.a. over de stand van zaken van de implementatie van eerdere aanbevelingen op het gebied van de wachtlijsten in de jeugdzorg in Noord-Holland, naar de resultaten van de zogenoemde versnellingsagenda in de provincie Utrecht en over de kwaliteit van de begroting 2012 van de provincie Zuid-Holland. Daarnaast had de voormalige programmaraad nog geadviseerd provincievergelijkend onderzoek te doen naar Subsidies en Duurzaam inkopen. Het grootste deel van de onderzoekswerkzaamheden daarvoor is in 2011 uitgevoerd. In november is met de programmaraad na een uitgebreid selectieproces een geheel nieuw onderzoeksprogramma voor 2012 en eventueel latere jaren besproken.

In hoofdstuk 2 doen we verslag van de resultaten van ons volledige onderzoeksprogramma 2011. Dit doen we aan de hand van beantwoording van de drie w-vragen: Wat hebben we gedaan? Wat hebben we bereikt? en Wat heeft het gekost? Daarbij hebben wij de indeling van de begroting 2011 gevolgd, zodat de geïnteresseerde lezer de aansluiting tussen begroting en jaarverslag goed kan volgen.

Al met al was het een zeer productief jaar. De begroting is voor 95% uitgeput. De onderuitputting is vooral veroorzaakt door het vertrek van een gewaardeerde collega aan het eind van de zomer. Om het voorgenomen onderzoeksprogramma toch zo veel mogelijk te kunnen realiseren is de tijdelijke onderbezetting gedeeltelijk gecompenseerd met externe onderzoekscapaciteit. Maar ook het hele team heeft meer dan een tandje bijgezet. Ik wil alle medewerkers daarom speciaal bedanken voor hun fantastische inzet en toewijding aan de Randstedelijke Rekenkamer en daarmee aan onze missie: het verbeteren van het provinciaal bestuur.

Ans Hoenderdos
Bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Amsterdam, 15 maart 2012

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
I. Jaarverslag	4
1. Inleiding	4
1.1 Achtergrond van de Rekenkamer	4
1.2 Indeling van de jaarstukken	4
2. Onderzoeksprogramma	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Het onderzoek	6
3. Paragrafen	19
3.1 Weerstandsvermogen.....	19
3.2 Financiering	19
3.3 Bedrijfsvoering	20
3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim	20
3.3.2 Personeelsbeleid.....	20
3.3.3 Automatisering en Informatisering.....	21
3.3.4 Communicatie	21
3.3.5 Organisatie	22
3.3.6 Financieel beheer.....	22
3.3.7 Huisvesting en facilitaire dienstverlening.....	22
II. Jaarrekening	23
1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	23
2. Programmarekening	24
3. Balans	26
III. Overige gegevens.....	28
1. Bestemming van het programmaresultaat.....	28
2. Accountantsverklaring	29
Colofon	31

1. Inleiding

1.1 *Achtergrond van de Rekenkamer*

De Randstedelijke Rekenkamer heeft als doel de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland te verbeteren. Zij verricht hiervoor onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De Rekenkamer informeert primair de Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen. Deze informatie is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden draagt de Rekenkamer zorg voor een effectief en efficiënt beleid met betrekking tot de beheerstaken in het kader van de dagelijkse bedrijfsvoering. De Rekenkamer beoogt een transparante organisatie te zijn die voortdurend in de kwaliteit van haar medewerkers en methoden investeert.

1.2 *Indeling van de jaarstukken*

De Jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een Jaarverslag en een Jaarrekening. In het Jaarverslag zijn de Programmaverantwoording en de Paragrafen opgenomen. In de Jaarrekening worden de Balans en de Programmarekening gepresenteerd en toegelicht.

2. Onderzoeksprogramma

2.1 *Algemeen*

Waar gaat het over?

In het onderzoeksprogramma van de Randstedelijke Rekenkamer is opgenomen welke onderzoeken in 2011 op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid uitgevoerd zouden worden. Het onderzoeksprogramma maakt onderdeel uit van de begroting 2011.

De Rekenkamer laat zich, voorafgaand aan de vaststelling van het onderzoeksprogramma, adviseren door de programmaraad. Deze bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies. De Rekenkamer heeft op 11 mei 2010 de programmaraad geraadpleegd over de onderzoeksonderwerpen voor 2011 en vervolgens haar voorlopige onderzoeksprogramma vastgesteld. Op 9 november 2010 vond een bijeenkomst met de programmaraad plaats, waarbij de onderwerpkeuze voor 2011 nader is uitgewerkt. Na de verkiezingen in maart 2011 zijn nieuwe programmaraadsleden benoemd. Het overleg met de programmaraad over de begroting 2011 vond in 2010 dus nog plaats met de voormalige leden van de programmaraad. In de 1e wijziging op de begroting 2011 van 2 maart 2011 is het definitieve onderzoeksprogramma voor 2011 opgenomen. Dit is besproken met de nieuwe programmaraad op 19 mei 2011.

Wat hebben we gedaan?

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onderzoeken die in 2011 zijn uitgevoerd en/of gepubliceerd.

Onderwerp	Provincie(s)	Publicatie-datum	Aantal rapporten	Thema uit begroting 2011
UITGEVOERD IN 2010 EN GEPUBLICEERD IN 2011				
1. Validatie Terugblik collegeperiode 2007-2011	ZH	4 jan. 2011	1	VI
2. Provinciaal economisch beleid	Fle, Utr, NH, ZH	4 jan. 2011	4	VI
3. Regie op herstructureren bedrijventerreinen	Fle, Utr, NH, ZH	4 jan. 2011	4	VI
UITGEVOERD IN 2011 EN GEPUBLICEERD IN 2011				
1. Bloemlezing uit bijna 6 jaar onderzoek	Fle, Utr, NH, ZH	7 mrt 2011	1	VII
2. Vitaal platteland	Fle, Utr, NH, ZH	29 mrt 2011	4	I
3. Doorwerking Kind centraal of cijfers centraal	NH	31 mei 2011	1	II
4. Versnellingsagenda	Utr	14 juni 2011	1	III
5. Doorwerking Kind centraal of cijfers centraal	Fle, Utr, ZH	19 juli 2011	3 brieven	II
6. Beoordeling doelstellingen begroting 2012	ZH	24 okt. 2011	1	VI
7. Beleidsinformatie jeugdzorg	NH	18 nov. 2011	1	VI
UITGEVOERD IN 2011 EN TE PUBLICEREN IN 2012				
8. Wieringerrandmeer	NH	31 jan. 2012	1	VI
9. Beoordeling doelstellingen begroting 2012	Fle	1 ^e kwart. 2012	1	VI
10a. Subsidies - algemeen	Fle, Utr, NH, ZH	1 ^e kwart. 2012	4	IV
10b. Subsidies - gevalstudies	Fle, Utr, NH, ZH	2 ^e kwart. 2012	4	
11. (On)verantwoord wachten op jeugdzorg	Landelijk	1 ^e kwart. 2012	1	VI
12. Inkoop- en aanbesteding	Fle, Utr, NH, ZH	2 ^e kwart. 2012	4	V

Wat hebben we hiermee bereikt?

De missie van de Rekenkamer luidt:

Het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur (*van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland*) en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording. In onze onderzoeksrapporten doen we daarvoor aanbevelingen.

Alle in 2011 gepubliceerde onderzoeken zijn in de desbetreffende provincies behandeld. Over het algemeen zijn de onderzoeksresultaten met waardering ontvangen en veelal besloten PS de aanbevelingen over te nemen. In 2011 zijn ook terugblikonderzoeken gedaan, waarin wordt nagegaan wat er sinds het onderzoek met de aanbevelingen is gebeurd (zie paragraaf 2.2, thema II en VI.4).

Wat heeft dit gekost?

De totale lasten voor het voorbereiden en uitvoeren van onderzoek bedroegen circa € 1.479.000 (incl. BTW). Hiervan is circa € 206.000 besteed aan het inhuren van externe deskundigheid. De interne kosten zijn op basis van een urenregistratie aan de in paragraaf 2.2 genoemde onderzoeken toegerekend. De totale lasten in de begroting van circa € 1.565.000 zijn voor 95% uitgeput. Deze onderuitputting wordt voor het grootste deel

veroorzaakt door minder personele uitgaven (zie paragraaf 3.3.2). Na aftrek van de compensabele BTW bedroeg de netto bijdrage van de provincies aan het onderzoeksprogramma circa € 1.250.000.

2.2 Het onderzoek

In deze paragraaf wordt per onderzoek aangegeven waarover het onderzoek gaat, wat we ervoor hebben gedaan en indien het is afgerond wat ermee is bereikt. Voor de aansluiting op de begroting hanteren we de indeling van de 1^e begrotingswijziging. Per onderzoek worden ook de indicatieve kosten uit de 1^e wijziging van de begroting en de gerealiseerde kosten vermeld.

NB De thema's in de begroting zijn zeer algemeen geformuleerd, waardoor voor de kostenramingen van de onderzoeken in de begroting 2011 alleen een indicatie is opgenomen. Voordat de Rekenkamer start met een onderzoek wordt eerst een onderzoeksopzet opgesteld. De nadere invulling van het onderzoek wordt hierbij vooraf besproken met de programmaraad en/of de vakcommissies van PS. Bij een aantal onderzoeken is hierdoor een vrij grote afwijking te zien van de gerealiseerde kosten ten opzichte van de geschatte kosten in de begroting. De afwijking ten opzichte van de onderzoeksopzetten is aanzienlijk kleiner. Tijdens het onderzoek stuurt de Rekenkamer op de planning en de capaciteitsraming uit de onderzoeksopzet.

Voor de rapporten zelf verwijzen we naar onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl.

I. Vitaal platteland (afgerond onderzoek)

Waar gaat het over?

De leefbaarheid en sociaal-economische vitaliteit van het platteland stonden centraal in dit onderzoek voor de vier provincies van de Randstad. Alle provincies hebben van het Rijk de opdracht gekregen de sociaal-economische vitalisering van het platteland via regionale beleidsopgaven uit te werken. Verder is het de taak van de provincies om samen met regionale partijen een eigen palet van maatregelen, dat aansluit bij de regionale situatie en het provinciale beleid, op te stellen en uit te voeren.

Wat hebben we gedaan?

Het onderzoek is uitgevoerd in 2010. De Rekenkamer heeft beoordeeld in hoeverre het provinciale beleid voor leefbaarheid en sociaal-economische vitalisering van het platteland bijdraagt aan het verbeteren hiervan en in hoeverre de daarbij gevolgde aanpak doeltreffend is. Daarbij is per provincie het gevoerde beleid voor één plattelandsgebied nader onderzocht. Met dit onderzoek wilde de Rekenkamer de provincies ondersteunen bij hun beleid terzake.

De uitkomsten zijn gepubliceerd eind maart 2011, kort ná de verkiezingen van Provinciale Staten op 2 maart 2011. Bij deze rapporten is voor het eerst ook een zogenoemde 5-minutenversie opgesteld, waarin op twee A4-tjes de essentie van de uitkomsten van het onderzoek is weergegeven.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Het rapport 'Vitaal Platteland' is vóór het zomerreces behandeld door PS van de provincies Utrecht, Flevoland en Zuid-Holland. De behandeling bij de provincie Noord-Holland heeft in het najaar 2011 plaatsgevonden, maar is qua besluitvorming over de conclusies en aanbevelingen behandeld begin februari 2012.

Hoewel het rapport bij de provincies wisselend is ontvangen, is er waardering voor het feit dat de Rekenkamer dit onderwerp heeft onderzocht en wordt het belang ervan erkend. Tegelijkertijd is vastgesteld dat de herijking van het beleid voor het landelijk gebied en de heroverwegingen in de rol- en taakverdeling tussen de provincies enerzijds en de andere overheden anderzijds de besluitvorming over het rapport hebben bemoeilijkt. Veelal is besloten het rapport en de aanbevelingen te betrekken bij de herijking van de Agenda Vitaal Platteland vanaf medio 2011.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het laatste deel van het onderzoek waren geraamd op € 65.000 incl. BTW en de gerealiseerde kosten wijken nauwelijks af van de begroting en bedroegen circa € 63.000. Na aftrek van de compensabele BTW heeft het onderzoek de provincies circa € 54.000 gekost.

II. Follow-up wachtlijsten jeugdzorg (afgerond onderzoek)

Waar gaat het over?

Provinciale Staten van Noord-Holland en Utrecht hebben de Rekenkamer medio 2010 verzocht te onderzoeken in welke mate de aanbevelingen uit het rapport 'Kind centraal of cijfers centraal?' van begin dat jaar zijn opgevolgd. Dergelijke verzoeken ziet de Rekenkamer graag en doorwerkingsonderzoeken worden ook zelfstandig met enige regelmaat geprogrammeerd.

Wat hebben we gedaan?

Het onderzoek voor Noord-Holland is begin 2011 uitgevoerd en in mei 2011 gepubliceerd. Per aanbeveling van het onderzoek uit begin 2010 is aangegeven wat de actuele stand van zaken was.

Op verzoek van de statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur (WMC) van de provincie Utrecht was het doorwerkingsonderzoek voor Utrecht aanvankelijk doorgeschoven naar het najaar van 2011. Mede naar aanleiding van de brief met algemene oordelen over de doorwerking heeft de Rekenkamer na het zomerreces contact opgenomen met de provincie Utrecht om de wensen over een doorwerkingsonderzoek te bespreken. In het najaar bleek echter dat de commissie verdeeld was over het nut van zo'n onderzoek. Na overleg met de voltallige programmaraad over dit onderzoek, mede in relatie tot andere onderzoeksmogelijkheden, heeft de Rekenkamer besloten het doorwerkingsonderzoek niet meer uit te voeren. De provincie Utrecht maakt wel deel uit van het landelijk onderzoek naar (on)verantwoord wachten en het door de Algemene Rekenkameronderzoek uitgevoerde onderzoek naar de tarieven in de jeugdbescherming en jeugdreclassering (zie thema VI.13).

Wat hebben we hiermee bereikt?

Na uitgebreide behandeling van de resultaten van het onderzoek door de statencommissie Zorg, Cultuur & Middelen (ZC&M) van de provincie Noord-Holland neemt de commissie twee van de drie aanbevelingen over. Met betrekking tot de derde aanbeveling vraagt de commissie in juni aan de Rekenkamer om een beoordeling te geven van de nieuwe plannen van het Instellingenberaad Jeugdzorg Noord-Holland (Bureau Jeugdzorg en de Jeugdzorginstellingen) voor de verbetering van de beleidsinformatie.

Ook dit aanvullende onderzoek heeft de Rekenkamer gehonoreerd. Bovendien zag de Rekenkamer zelf aanleiding in het onderzoek om samen met andere rekenkamers een landelijk onderzoek te starten naar de rapportages over (on)verantwoord wachten in de jeugdzorg (zie thema VI.6).

Wat hebben we vervolgens gedaan?

Het Instellingenberaad Jeugdzorg Noord-Holland heeft in de zomer van 2011 een plan opgesteld, waarin is aangegeven welke activiteiten en investeringen gedaan zouden worden met de financiële middelen die voor verbetering van de beleidsinformatie beschikbaar zijn gesteld door de provincie Noord-Holland uit de zogenoemde TWIN-H-gelden. De Rekenkamer heeft een beoordeling van dit plan uitgevoerd gericht op behandeling ervan in de commissievergadering ZC&M in november. Omdat de Rekenkamer discrepanties constateerde tussen de voortgangsmonitor over de stand van zaken van de aanbevelingen en het eerdere onderzoek daarover heeft de Rekenkamer ook de voortgangsmonitor betrokken in haar rapportage.

Wat hebben we hier vervolgens mee bereikt?

Vlak voor de behandeling in de statencommissie ZC&M hebben GS besloten niet in te stemmen met het plan van het Instellingenberaad om de beleidsinformatie te verbeteren. Ondanks dat GS niet hebben ingestemd met het betreffende plan is wel besloten extra geld ter beschikking te stellen aan Bureau Jeugdzorg en de jeugdzorginstellingen voor het verbeteren van de beleidsinformatie. Naar aanleiding van het rapport hebben PS hierover kritische vragen gesteld aan GS. Hoewel het rapport in de commissie ZC&M uitgebreid is behandeld, is geen beslissing genomen over de aanbevelingen.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de twee onderzoeken waren geraamd op € 110.000 incl. BTW en de gerealiseerde kosten bedroegen circa € 126.000. Door enerzijds het wegvallen van het doorwerkingsonderzoek voor de provincie Utrecht en anderzijds de extra kosten die gemaakt zijn vanwege het extra onderzoek voor de provincie Noord-Holland wijkt de realisatie circa € 16.000 af van de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW hebben de onderzoeken de provincies circa € 107.000 gekost.

III. Versnellingsagenda (afgerond onderzoek)

Waar gaat het over?

Eind 2008 ontstond binnen de provincie Utrecht de noodzaak om snel een bijdrage te leveren aan het bestrijden van de economische crisis. Op 15 april 2009 hebben PS definitief besloten om actief bij te dragen aan de bestrijding van de economische crisis met het vaststellen van de Versnellingsagenda Utrecht. Vanuit de Utrechtse statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie (MME) is het verzoek aan de Rekenkamer gedaan om een inventarisatie uit te voeren naar de (voorlopige) resultaten van de Versnellingsagenda.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft aan dit verzoek gehoor gegeven en is nagegaan welke resultaten de provincie met de Versnellingsagende heeft kunnen boeken. Daarbij zijn ook de succes- en faalfactoren onderzocht. Naast het verschaffen van inzicht wilde de Rekenkamer ook een bijdrage leveren aan het verbeteren van het beleid omtrent het (versneld) uitvoeren van projecten.

Het onderzoek is uitgevoerd vanaf begin 2011 en gepubliceerd in juni 2011. De uitvoering van het onderzoek en de publicatie van het rapport zijn nadrukkelijk gericht geweest op behandeling door PS vóór het zomerreces. Over het rapport en de behandeling daarvan is in het najaar van 2011 een artikel geschreven voor het tijdschrift TPC. Dit artikel is gepubliceerd in TPC 2012-1.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Het rapport 'Vaart maken bij tegenwind' is met waardering ontvangen en in juni 2011 uitgebreid bediscussieerd in de vergaderingen van de statencommissie Bestuur, Europa en Middelen (BEM) en PS. PS hebben de aanbevelingen, behoudens een enkel amendement, integraal overgenomen. Dit amendement betrof met name het specifiek maken van de aanbeveling om te bepalen met welke projecten van de Versnellingsagenda zal worden doorgedaan. GS zijn gevraagd om na het zomerreces te komen met een actueel overzicht van de stand van zaken, zodat op basis daarvan een besluit kon worden genomen over het afronden van de Versnellingsagenda. In december 2011 hebben PS op basis van het door GS verstrekte overzicht besloten de Versnellingsagenda af te ronden, uitgezonderd het project gericht op stimulansen voor de woningbouw.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor dit onderzoek waren ten behoeve van de begroting 2011 indicatief geraamd op € 135.000 incl. BTW. Bij het maken van de onderzoeksopzet is dit bedrag bijgesteld naar circa € 158.000. De gerealiseerde kosten wijken met circa € 166.000 iets af van de onderzoeksopzet. Na aftrek van de compensabele BTW heeft het onderzoek de provincies circa € 140.000 gekost.

IV. Subsidies (lopend onderzoek)

Waar gaat het over?

Subsidies zijn een belangrijk beleidsinstrument voor het stimuleren en/of sturen op maatschappelijk beoogde prestaties en effecten. Met de verstrekking van subsidies wordt beoogd dat de activiteiten van de gesubsidieerde organisaties en personen bijdragen aan de realisatie van doelen van het beleid. Het financieel belang dat met het verstrekken van subsidies is gemoeid, is zeer aanzienlijk.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft haar onderzoek toegespitst op het inzicht in de doeltreffendheid van subsidies. Het onderzoek valt in twee delen uiteen. Allereerst hebben we vastgesteld in hoeverre informatie beschikbaar is over prestaties en effecten van subsidies, onder meer in de vorm van evaluaties, en wat hiervan de kwaliteit is. Daarnaast voeren we vier gevalstudies uit naar de prestaties en effecten van een specifieke subsidieregeling of subsidieontvanger. Deze gevalstudies zijn geplaatst in de context van de vraag hoe subsidies goed geëvalueerd kunnen worden. De Rekenkamer streeft ernaar met dit onderzoek bij te dragen aan het verbeteren van het inzicht in de doeltreffendheid van het provinciale subsidiebeleid.

Het eerste, algemene deel van het onderzoek is medio 2011 gestart en in het najaar afgerond, waarna feitelijk wederhoor heeft plaatsgevonden. De bestuurlijke nota's zijn eind januari 2012 voor wederhoor aan GS voorgelegd. De publicatie van de vier provinciespecifieke rapporten over het algemene deel van het onderzoek staat gepland voor begin maart 2012. Het tweede deel van het onderzoek met de gevalstudies is in het najaar van 2011 gestart en zal doorlopen in de eerste helft van 2012.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Omdat publicatie van dit onderzoek in 2012 zal plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2012 melden wat met het onderzoek is bereikt.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek in 2011 waren geraamd op € 345.000 en de gerealiseerde kosten bedroegen circa € 324.000. Dit lijkt in overeenstemming met elkaar, echter een deel van het onderzoek moet nog in 2012 plaatsvinden. De vertraging is opgetreden omdat het de Rekenkamer veel moeite heeft gekost om volledige subsidieoverzichten te verkrijgen. Na aftrek van de compensabele BTW heeft het onderzoek de provincies circa € 273.000 gekost.

V. Inkoop en aanbesteding (lopend onderzoek)**Waar gaat het over?**

De voormalige programmaraad heeft de Rekenkamer geadviseerd onderzoek te doen naar het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de provincies. Aangegeven is dat PS weinig zicht hebben op hoe dit beleid in de praktijk zijn uitwerking heeft. Het onderzoek is toegespitst op het duurzaam inkopen en aanbesteden en de samenwerking op dit gebied tussen de vier Randstadprovincies. Centraal staat de vraag wat de kwaliteit is van het duurzaam inkoop- en aanbestedingsbeleid en de uitvoering daarvan.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft besloten dit onderzoek te laten uitvoeren door een extern bureau onder begeleiding en verantwoordelijkheid van het MT van de Rekenkamer. De aanbesteding hiervan heeft plaatsgevonden in de periode juli-augustus 2011. Vervolgens heeft het geselecteerde bureau in het najaar het onderzoek bij de vier provincies uitgevoerd. Het onderzoek omvat naast een algemeen deel over het beleid, de organisatie en uitvoering inzake duurzaam inkopen ook vijf gevalstudies per provincie van specifieke inkoop- en aanbestedingstrajecten. In januari 2012 zijn de Nota's van bevindingen voor feitelijk wederhoor aangeboden. Afronding van het onderzoek, inclusief bestuurlijke nota, bestuurlijk wederhoor en opstellen van het eindrapport, is gepland voor het eerste kwartaal, zodat publicatie is voorzien in het begin van het tweede kwartaal.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Omdat publicatie van dit onderzoek in 2012 zal plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2012 melden wat met het onderzoek is bereikt.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek in 2011 waren aanvankelijk geraamd op € 345.000 incl. BTW. Bij aanvang van het onderzoek werden de kosten geraamd op circa € 141.000 incl. BTW. De gerealiseerde kosten bedroegen circa € 120.000. Dit is lager dan bij aanvang werd ingeschat doordat het project niet volledig in 2011 is uitgevoerd en een deel van de kosten doorloopt in 2012. Na aftrek van de compensabele BTW heeft het onderzoek de provincies circa € 101.000 gekost.

VI. Nader in te vullen

ALGEMEEN

Waar gaat het over?

In de begroting 2011 heeft de Rekenkamer zeven onderwerpen benoemd die door middel van oriënterende gesprekken met ambtenaren en/of statenleden en een beknopte documentenanalyse nader verkend zijn met als doel drie daarvan, waaronder in ieder geval een onderzoek naar het Wieringerrandmeer, daadwerkelijk te gaan onderzoeken in 2011.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft niet drie, zoals voorgenomen in de begroting, maar vier onderzoeken uitgevoerd, namelijk: Beoordeling doelstellingen conceptbegroting 2012 voor Zuid-Holland, Beoordeling doelstellingen begroting 2012 voor Flevoland, Wieringerrandmeer en (On)verantwoord wachten op jeugdzorg. Daarnaast heeft in 2011 de behandeling plaatsgevonden van drie onderzoeken die in 2010 zijn uitgevoerd. Bovendien zijn vijf verkenningen uitgevoerd die (nog) niet hebben geleid tot een daadwerkelijk onderzoek. Tot slot was de Randstedelijke Rekenkamer eveneens betrokken bij een onderzoek van de Algemene Rekenkamer. In de hierna volgende tabel is een overzicht opgenomen van de onderzoekswerkzaamheden die zijn uitgevoerd in het kader van 'nader in te vullen'.

Onderwerp	Provincie(s)	Publicatie- datum	Aantal rapporten
UITGEVOERDE ONDERZOEKEN IN 2010 EN GEPUBLICEERD IN 2011			
1. Validatie Terugblik collegeperiode 2007-2011	ZH	4 jan. 2011	1
2. Provinciaal economisch beleid	Fle, Utr, NH, ZH	4 jan. 2011	4
3. Regie op herstructureren bedrijventerreinen	Fle, Utr, NH, ZH	4 jan. 2011	4
UITGEVOERDE ONDERZOEKEN IN 2011			
4. Beoordeling doelstellingen begroting 2012	ZH	24 okt. 2011	1
	Fle	1 ^e kwart. 2012	1
5. Wieringerrandmeer	NH	31 jan. 2012	1
6. (On)verantwoord wachten op jeugdzorg	Landelijk	1 ^e kwart. 2012	1
UITGEVOERDE VERKENNINGEN IN 2011			
7. RijnGouweLijn	ZH	n.v.t.	n.v.t.
8. Milieu	Fle, Utr, NH, ZH	n.v.t.	n.v.t.
9. Windmolenbeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10. Terugblikonderzoek jeugdzorg	Fle, ZH	3 brieven	n.v.t.
11. Fort Benoorden	NH	n.v.t.	n.v.t.
12. Investeringsimpuls Flevoland Almere	Fle	n.v.t.	n.v.t.
ADVIES EN ONDERSTEUNING IN 2011			
13. Tarieven jeugdzorg	Fle, Utr, NH, ZH	7 dec. 2011	n.v.t.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De drie in begin 2011 gepubliceerde onderzoeken zijn in de desbetreffende provincies behandeld, waarna besluiten zijn genomen over de aanbevelingen. De beoordeling van de doelstellingen van de begroting 2012 van Zuid-Holland is betrokken bij de begrotingsbehandeling; er is geen expliciet besluit genomen over de aanbevelingen. De resultaten van het onderzoek Wieringerrandmeer zijn in Noord-Holland geagendeerd voor

behandeling in februari 2012 en het streven is de resultaten van de beoordeling doelstellingen begroting 2012 in Flevoland te betrekken bij de behandeling van de P&C-stukken. Over de wijze van publicatie en het vervolgtraject van het onderzoek (on)verantwoord wachten op jeugdzorg heeft de Rekenkamer nog geen besluit genomen.

Van de overige thema's heeft de Rekenkamer na het uitvoeren van de verkenningen en na consultatie van de programmaraad en/of PS besloten in 2011 geen onderzoek uit te voeren. Tot slot is de Randstedelijke Rekenkamer betrokken geweest bij een onderzoek van de Algemene Rekenkamer dat in december 2011 gepubliceerd is.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de nader in te vullen onderzoeken in 2011 waren geraamd op € 405.000 incl. BTW en de gerealiseerde kosten bedroegen circa € 578.000. De meerkosten worden veroorzaakt doordat de verkenningen niet tot drie, maar tot vier onderzoeken hebben geleid. Tevens heeft het onderzoek Wieringerrandmeer meer gekost dan in de onderzoeksopzet werd verondersteld, doordat de omvang van het onderzoeksdossier bij aanvang fors is onderschat. Ook was de Rekenkamer naar aanleiding van een verkenning naar de RijnGouweLijn in Zuid-Holland in een ver gevorderd stadium met de onderzoeksopzet. De te beoordelen plannen werden in het nieuwe collegeakkoord echter drastisch aangepast. Na aftrek van de compensabele BTW hebben de onderzoeken en de verkenningen de provincies circa € 489.000 gekost.

TOELICHTING OP DE IN 2010 UITGEVOERDE EN IN 2011 GEPUBLICEEERDE ONDERZOEKEN

VI.1 Validatie Terugblik collegeperiode 2007-2011

Wat hebben we bereikt?

PS van Zuid-Holland hebben GS in 2010 verzocht om een terugblik te geven op de coalitieperiode 2007-2011 en deze terugblik te laten valdieren door de Rekenkamer. Voor dit onderzoek heeft de Rekenkamer 18 doelstellingen uit het coalitieakkoord grondig onderzocht en getoetst op relevantie, controleerbaarheid en juistheid in de terugblik. De resultaten van het onderzoek zijn in alle commissies en PS van Zuid-Holland in januari 2011 behandeld. Het onderzoek is met waardering ontvangen. PS besloten om in te stemmen met de aanbevelingen en dat het aan de volgende Staten en GS is om daar concreet invulling aan te geven. Dit heeft na de verkiezingen geleid tot het verzoekonderzoek naar de beoordeling van de doelstellingen in de begroting 2012 van de provincie Zuid-Holland (zie VI.4). Over het rapport is in de zomer van 2011 een artikel geschreven voor het tijdschrift TPC. Dit artikel is gepubliceerd in TPC 2011-3.

VI.2 Provinciaal economisch beleid

Wat hebben we bereikt?

Naast een symposium over de meerwaarde van de inzet van de provincie op onder meer innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt heeft de Rekenkamer in 2010 ook een onderzoek uitgevoerd naar het provinciale economisch beleid, voor wat betreft de autonome taken. Gekeken is naar de formulering en onderbouwing van het beleid en de mate waarin de provincie inzicht geeft in de prestaties en effecten ervan. Het rapport is bij de provincies wisselend ontvangen, mede door de kritische bestuurlijke reacties van GS. Naast waardering voor de inhoud hebben PS opmerkingen gemaakt over de timing. De aanbevelingen zijn door PS veelal overgenomen en in veel provincies betrokken bij het opstellen van nieuw provinciaal economisch beleid. Tevens heeft het rapport

aanzetten gegeven tot meer (aandacht voor) samenwerking tussen de vier provincies op het vlak van monitoring en evaluatie van het economisch beleid.

VI.3 Regie op herstructureren bedrijventerreinen

Wat hebben we bereikt?

De Rekenkamer heeft beoordeeld in hoeverre de provincies beleidsmatig invulling geven aan de eisen die in het Convenant Bedrijventerreinen 2010-2020 aan de provinciale herstructureringsprogramma's gesteld worden. Deze eisen hebben betrekking op de herstructureringsopgave (omvang, locaties e.d.), de financiering, regionale samenwerking, duurzaam beheer en onderhoud en de vormgeving van de uitvoering. Het doel van dit onderzoek was de Provinciale Staten te ondersteunen bij de kaderstelling op dit beleidsterrein en handvatten te bieden voor een eventuele bijstelling/aanscherping van de kaders.

Het rapport is in de provincies Flevoland en Noord-Holland goed ontvangen en er was veel draagvlak binnen PS voor de aanbevelingen. In Zuid-Holland leidde het rapport tot enige discussie over de aanbevelingen, maar heeft de statencommissie Mobiliteit, Kennis en Economie (MKE) PS wel geadviseerd de aanbevelingen over te nemen. In de provincie Utrecht was vanuit Provinciale Staten enige kritiek op de timing van het rapport, aangezien het beleid nog in ontwikkeling was.

TOELICHTING OP DE IN 2011 UITGEVOERDE ONDERZOEKEN

VI.4 Beoordeling doelstellingen in de begroting 2012 (terugblikonderzoek)

Waar gaat het over?

De Rekenkamer streeft ernaar om jaarlijks minstens één terugblikonderzoek uit te voeren. In een terugblikonderzoek wordt nagegaan wat er sinds de publicatie van het onderzoek met de aanbevelingen is gebeurd. Naast het bieden van inzicht in eventuele verbeteringen is zo'n onderzoek ook bedoeld om het bestuur te stimuleren om zaken die zijn blijven liggen, alsnog op te pakken. Aangezien er al provinciespecifieke onderzoeken voor Noord-Holland (zie VI, 5 Wieringerrandmeer) en Utrecht (zie III. Versnellingsagenda) in 2011 werden geprogrammeerd is ervoor gekozen om de terugblikonderzoeken te richten op Flevoland en Zuid-Holland.

Begin 2011 heeft de Rekenkamer voor de provincie Zuid-Holland het rapport 'Validatie terugblik collegeperiode 2007-2011' opgeleverd (zie VI.1). In dit onderzoek, dat op verzoek van PS was uitgevoerd, doen we aanbevelingen voor de aansluiting tussen een coalitieakkoord en de planning- en controlstukken en de afrekenbaarheid (op SMART-criteria) van de begrotingsdoelstellingen. In de commissievergadering Bestuur en Middelen van 22 juni 2011 is het voorstel gedaan de Rekenkamer te vragen de doelstellingen uit de conceptbegroting 2012 te beoordelen. De Rekenkamer heeft aan deze vraag gehoor gegeven.

In eerdere jaren heeft de Rekenkamer ook al veelvuldig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de begrotings- en jaarstukken van de provincies. In 2007 heeft de Rekenkamer bijvoorbeeld het thema 'kaderstellen met de begroting' onderzocht, waarbij is nagegaan of het voorgenomen (financiële) beleid toereikend was verwoord in de begroting. De begroting 2012 bevat de vertaling van de ambities van het nieuwe coalitieakkoord, daarom achtten wij het zinvol om juist in 2011 de begroting voor 2012 te onderzoeken. Voor de provincie Flevoland sluit dit ook aan bij de discussie die is gevoerd tijdens het introductieprogramma voor de (nieuwe) PS-leden over de P&C-

cyclus. Daarbij werd gevraagd naar wat de optimale informatievoorziening is voor de kaderstellende rol van PS. Daarom heeft de Rekenkamer ervoor gekozen om voor Flevoland ook een onderzoek naar de doelstellingen van de begroting 2012 te doen.

Wat hebben we gedaan?

In overleg met de provincie Flevoland is de start van het onderzoek in die provincie uitgesteld totdat de begroting en het college-uitvoeringsplan half november waren vastgesteld. Daarna heeft de Rekenkamer het alsnog opgepakt en zijn de doelstellingen getoetst op SMART-criteria. Daarnaast is de totstandkoming van de begroting geanalyseerd en is beoordeeld in hoeverre de begroting voldoet als sturingsinstrument voor PS. In januari 2012 is het onderzoek in feitelijk wederhoor gegaan.

Voor de provincie Zuid-Holland kon de Rekenkamer wel al beschikken over de conceptversie van de begroting. De Rekenkamer heeft alle doelstellingen van de begroting van Zuid-Holland beoordeeld en geconcludeerd dat deze voldoende SMART zijn.

Bij zowel het onderzoek van de begroting in Flevoland als in Zuid-Holland heeft de Rekenkamer zich laten ondersteunen door hetzelfde bureau dat de validatie van de terugblik op de collegeperiode 2007-2011 uitvoerde.

Wat hebben we bereikt?

Het onderzoek naar de begroting 2012 in Zuid-Holland had een zeer korte doorlooptijd. De onderzoeksopzet is op 28 september toegelicht in de commissie Bestuur en Middelen en op 24 oktober 2011 gepubliceerd. Twee dagen later werd het rapport betrokken bij de behandeling van de begroting 2012 in de commissie Bestuur en Middelen. Enkele partijen vonden het onderzoek (te) technisch. Over het algemeen hechtten de commissieleden wel belang aan de transparantie en afrekenbaarheid van de doelen in de begroting. Na de commissiebehandeling is er een gesprek geweest tussen de bestuurder-directeur van de Rekenkamer en één van de woordvoerders om de insteek en de resultaten van het onderzoek nader toe te lichten. Dit werd verhelderend gevonden. In de PS-vergadering van november is zijdelings verwezen naar het onderzoek en hebben enkele fracties GS geadviseerd de aanbevelingen over te nemen.

Omdat publicatie van het onderzoek voor Flevoland in 2012 zal plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2012 melden wat met het onderzoek is bereikt.

VI.5 Wieringerrandmeer

Waar gaat het over?

Op 15 november 2010 besloten PS op voorstel van GS het project Wieringerrandmeer stop te zetten. Aanleiding voor dit besluit was dat voortzetting van het project een onverantwoord risico voor de provincie zou betekenen. GS hadden aangegeven dat banken vanwege de economische crisis geen kredieten zouden verstrekken zonder extra garantstellingen van de deelnemende partijen. Zowel de publieke als de private partijen waren hiertoe niet bereid. PS hebben aangegeven graag lessen te willen trekken uit het besluitvormingsproject. PS vroegen zich met name af hoe het zover heeft kunnen komen, en of de informatievoorziening over de financiële risico's transparant was. Op verzoek van het Presidium van PS heeft de Rekenkamer het project Wieringerrandmeer onderzocht.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft zich in eerste instantie gericht op de informatie, die in de periode 2004-2011 is verstrekt aan GS en PS. Tevens zijn bij het ambtelijk apparaat en de griffie alle openbare, interne en geheime documenten opgevraagd, die hieraan ten grondslag liggen en/of uit interviews naar voren zijn gekomen, zoals onderzoeksrapporten en ambtelijke notities.

Aanvullend op het documentenonderzoek, zijn interviews gehouden met beleidsmedewerkers, voormalige en huidige gedeputeerden, een aantal leden van PS uit de periode 2004-2010, vertegenwoordigers van de stuurgroep Wieringerrandmeer, de Grondexploitatie maatschappij (GEM), het consortium Lago Wirense en verschillende betrokken bancaire instellingen. Tevens zijn externe deskundigen geraadpleegd.

Op 31 januari 2012 is het rapport "Wieringerrandmeer gestrand" gepubliceerd. Het rapport is geagendeerd voor behandeling in de commissie Ruimte en Milieu (R&M) van februari 2012.

Wat hebben we bereikt?

Omdat behandeling van dit onderzoek in februari 2012 is geagendeerd, zullen we in het jaarverslag over 2012 melden wat met het onderzoek is bereikt.

VI.6 (On)verantwoord wachten op jeugdzorg

Waar gaat het over?

De Rekenkamer had tijdens het onderzoek in de provincie Noord-Holland naar de implementatie van de aanbevelingen uit het eerdere onderzoek naar de wachtlijsten in de jeugdzorg (zie II. Follow up wachtlijsten jeugdzorg) geconstateerd dat vanwege de wijze van rapporteren over kinderen die langer dan negen weken onverantwoord wachten mogelijk de ernst en omvang van de problematiek onvoldoende inzichtelijk is. Op 19 mei hebben we de twaalf provincies en drie stadsregio's (Amsterdam, Haaglanden en Rotterdam) geïnformeerd dat we samen met de rekenkamers van Oost-Nederland, Amsterdam en Den Haag een gezamenlijk onderzoek gingen doen naar deze problematiek.

Wat hebben we gedaan?

Aan de hand van documentenstudie en schriftelijke uitvraag bij alle provincies en stadsregio's is een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de rapportages over het aantal kinderen dat (on)verantwoord langer dan negen weken wacht op jeugdzorg. Het IPO coördineerde voor de provincies en stadsregio's het feitelijk en bestuurlijk wederhoor. De resultaten zullen worden gepubliceerd in het eerste kwartaal van 2012.

De Algemene Rekenkamer heeft de rekenkamers ambtelijk ondersteund bij het bestuurlijk wederhoor bij het Ministerie van VWS.

Wat hebben we bereikt?

Omdat publicatie van dit onderzoek in 2012 zal plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2012 melden wat met het onderzoek is bereikt.

TOELICHTING OP DE IN 2011 UITGEVOERDE VERKENNINGEN

VI.7 RijnGouweLijn (onderzoeksopzet opgesteld)

Waar gaat het over?

De plannen voor de aanleg van de RijnGouweLijn (RGL) in Zuid-Holland zorgden al een aantal jaren voor veel maatschappelijke discussie, vooral in gemeenten waar de RGL over een nieuw tracé moet gaan rijden. De keuze voor een project als de RGL, dat veel discussie oproept en waarin grote bedragen omgaan, moet goed onderbouwd worden, zoals met een prognose van de reizigersaantallen. Een realistische en actuele prognose van de reizigersaantallen is van belang voor het zo klein mogelijk houden van de financiële risico's. Het laatste uitgevoerde vervoerwaardeonderzoek van 2008 heeft geleid tot een prognose van 49.000 reizigers per dag. Het reizigersaantal is hiermee aanzienlijk lager dan de prognose uit 2002 van 78.000 reizigers per dag. In 2011 waren er signalen dat het reizigersaantal van 49.000 te positief was omdat onvoldoende rekening zou zijn gehouden met actuele ruimtelijk-economische en vervoerskundige ontwikkelingen, zoals de verslechtering van de woningmarkt.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft dit onderwerp nader verkend en op basis daarvan besloten een onderzoek uit te voeren naar de aannames waarop de laatste prognose van 49.000 reizigers is gebaseerd. De onderzoeksopzet is opgesteld. Het doel van het onderzoek was Provinciale Staten inzicht bieden in de kwaliteit van de prognose van de reizigersaantallen en in eventuele gevolgen voor de reizigersopbrengsten. Op basis hiervan kunnen PS bekijken welke maatregelen eventueel nodig zijn om de reizigersaantallen en daarmee de reizigersopbrengsten van de RGL te optimaliseren. De uitvoering van het onderzoek is aangehouden toen bleek dat in het nieuwe coalitieakkoord fundamenteel andere keuzes zijn gemaakt over de uitvoering van dit project.

VI.8 Milieu (geselecteerd voor 2012)

Wat hebben we gedaan?

In de programmaraadbijeenkomst van mei 2011 lagen vier thema's ter keuze voor: Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's), bodemsanering, externe veiligheid en geluidshinder. Een definitieve keuze voor een milieuthema is aangehouden tot de programmaraadbijeenkomst in november. In de tussenliggende periode heeft de Rekenkamer op basis van risicoanalyses (zie VII. Oriëntatie onderzoeken) en prioritering vanuit de vier provincies een voorstel voorbereid voor het onderzoeksprogramma 2012. De Rekenkamer stelde voor om in 2012 op het gebied van milieu een onderzoek naar bodemsanering te gaan doen. Dit werd in de programmaraad van november breed gesteund.

VI.9 Windmolenbeleid (niet geselecteerd)

Wat hebben we gedaan?

Tijdens de programmaraadbijeenkomst in mei 2011 bleek uitsluitend in de provincie Flevoland belangstelling voor dit thema. Uit een vervolgbespreking met vertegenwoordigers van PS van Flevoland bleek ook daar later echter weinig interesse voor zo'n onderzoek in 2011, waarna de Rekenkamer besloot het thema niet verder op te pakken.

VI.10 Terugblikonderzoek jeugdzorg (niet geselecteerd)

Wat hebben we gedaan?

In 2011 heeft de Rekenkamer een terugblikonderzoek jeugdzorg voor de provincie Noord-Holland uitgevoerd (zie hiervoor onder II. Follow-up wachtlijsten jeugdzorg). Op 19 juli heeft de Rekenkamer een brief gestuurd aan de provincies Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland met een aantal algemene oordelen uit dit terugblikonderzoek, die niet alleen voor de provincie Noord-Holland gelden, maar die te maken hebben met de afspraken die in IPO-verband en/of met het Rijk zijn gemaakt. In deze brief heeft de Rekenkamer ook aangegeven dat voor wat betreft de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de provinciespecifieke aanbevelingen voor de drie andere provincies eerst aanvullend onderzoek zou moeten worden verricht. Vanuit de provincie Zuid-Holland is in eerste instantie aan de Rekenkamer het verzoek gedaan om zo'n onderzoek daadwerkelijk uit te voeren. In Utrecht bleek de commissie WMC in het najaar verdeeld over het nut van een vervolgonderzoek (zie ook II. Follow up wachtlijsten jeugdzorg). Na consultatie van de programmaraad en weging ten opzichte van de andere onderzoeken is het thema uiteindelijk niet geselecteerd.

VI. 11 Fort Benoorden (niet geselecteerd)

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer is in 2010 benaderd door burgers uit Noord-Holland of er onderzoek gedaan kon worden naar de plannen van het recreatieschap Spaarnwoude om circa 80 recreatiebungalows te bouwen bij Fort Benoorden. Fort Benoorden is onderdeel van het UNESCO-werelderfgoed Amsterdam. De Rekenkamer heeft besloten (vooralsnog) geen onderzoek naar dit onderwerp te verrichten vanwege het gewijzigde Rijksbeleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur en Recreatie om de Stad (RodS-beleid).

VI.12 Investeringsimpuls Flevoland Almere (nader verkennen in 2012)

Wat hebben we gedaan?

De Randstedelijke Rekenkamer is door de rekenkamer Almere benaderd voor een eventueel gezamenlijk onderzoek naar de Investeringsimpuls Flevoland Almere (IFA) in verband met hun onderzoeksprogramma 2010-2014. Na overleg met de programmaraad heeft de Rekenkamer besloten om in het eerste kwartaal van 2012 een verkenning uit te voeren naar de toegevoegde waarde van een onderzoek in relatie tot het reeds uitgevoerde evaluatieonderzoek in opdracht van de provincie Flevoland.

VI.13 Tarieven in de jeugdbescherming en jeugdreclassering

Wat hebben we gedaan?

Op verzoek van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft de Algemene Rekenkamer onderzoek gedaan naar de tekorten bij de Bureaus Jeugdzorg en de landelijk werkende instellingen (BJZ/LWI). Gezien de beperkte bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer op dit gebied hechtte ze eraan om o.a. met de provinciale rekenkamers samen te werken. De Randstedelijke Rekenkamer heeft op verschillende momenten in het onderzoek de Algemene Rekenkamer geadviseerd en geassisteerd bij de interviews in de randstadprovincies.

De Algemene Rekenkamer heeft onderzocht op welke wijze de BJZ/LWI rondkomen, terwijl ze stellen dat de gehanteerde normprijzen voor de producten in de jeugdbescherming en jeugdreclassering niet kostendekkend zijn. Ook heeft de Algemene Rekenkamer gekeken waaraan de BJZ/LWI-administraties moeten voldoen om inzicht te krijgen in de kostprijzen voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Tot slot is de Algemene Rekenkamer nagegaan wat er nodig is om zo'n administratie te realiseren. Het onderzoek is op 7 december 2011 door de Algemene Rekenkamer gepubliceerd.

VII. Oriëntatie onderzoeken

Waar gaat het over?

De medewerkers van de Rekenkamer hebben elk een beleidsveld onder hun hoede. Voor de oriëntatie op onderzoeksonderwerpen monitoren zij voor hun eigen beleidsveld structureel documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Ook bezoeken zij provinciale staten- en commissievergaderingen als een onderwerp uit hun beleidsveld op de agenda staat. Hiermee verkennen de medewerkers de mogelijkheden voor toekomstige onderzoeksthema's.

Wat hebben we gedaan?

1. Bloemlezing uit bijna 6 jaar onderzoek

In januari 2006 verschenen de eerste onderzoeken van de Rekenkamer. In de beginjaren stonden de rapporten vooral in het teken van het duale bestel om PS en GS te voorzien van instrumenten voor een optimale inrichting en rolverdeling. Al snel is vervolgens een zodanige programmering tot stand gekomen dat inmiddels over alle beleidsvelden van de provincie verschillende onderzoeksrapporten zijn verschenen. In maart heeft de Rekenkamer de nieuwe Statenleden een aantal hand-outs gestuurd, waarin de belangrijkste conclusies uit de onderzoeken zijn samengevat. Deze hand-outs zijn ook gebruikt bij de verschillende introductieprogramma's van de nieuwe Statenleden in de vier provincies en diverse kennismakingsgesprekken gedurende 2011.

2. Uitvoeren risicoanalyses en opstellen van een onderzoeksprogramma

In het kader van risicogestuurd programmeren is in 2011 de uitvraag van nieuwe onderzoeksonderwerpen en de uitwerking van de te onderzoeken thema's gestructureerd aangepakt. In juni is aan alle fracties verzocht onderzoeksonderwerpen voor 2012 en later in te dienen. De ingediende suggesties zijn zoveel mogelijk

geclusterd tot samenhangende thema's. Vervolgens heeft de Rekenkamer de thema's beoordeeld op politiek/bestuurlijk risico, financieel risico en maatschappelijk risico. Na het zomerreces zijn de resultaten toegestuurd aan de provincies met het verzoek om een prioritering van de onderwerpen. De uitkomsten daarvan vormde input voor de bespreking met de programmaraad in november.

Ook de keuze voor een milieuthema (zie VI.8) is voorbereid door middel van een risico-analyse. De Rekenkamer heeft een inschatting gemaakt van welke risico's er kunnen optreden, wat de kans van optreden is en de impact als de risico's zich voordoen.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Aan de hand van de *Bloemlezing uit bijna 6 jaar onderzoek* hebben nieuwe statenleden van de vier provincies voor die thema's waar zij geïnteresseerd in zijn, kennis kunnen nemen van de voor de Rekenkamer relevante aandachtspunten. Door middel van aanvullende presentaties van de Rekenkamer hebben zij meer inzicht gekregen in hun kaderstellende en controlerende taken en de verschillende instrumenten die zij hierbij ter beschikking hebben, waaronder het instrument van een rekenkamer.

Voor 2012 is een onderzoeksprogramma opgesteld, waarin op basis van de risicoanalyses relevante thema's zijn opgenomen en wat door de uitgebreide consultatieronde een breder draagvlak bij de provinciale staten heeft gekregen.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de oriëntatie onderzoeken in 2011 waren geraamd op € 159.600 incl. BTW en de gerealiseerde kosten bedroegen circa € 102.000. Dit is substantieel lager dan werd ingeschat, doordat in de tweede helft van 2011 vooral prioriteit is gegeven aan de lopende onderzoeken. Na aftrek van de compensabele BTW bedroegen de kosten voor de provincies aan de oriëntatieonderzoeken circa € 86.000.

3. Paragrafen

Het jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen de paragrafen Weerstandsvermogen (zie 3.1), Financiering (zie 3.2) en Bedrijfsvoering (zie 3.3) van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Randstedelijke Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

3.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserve tot maximaal 15% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies aan te vullen. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

3.3 Bedrijfsvoering

3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het ziekteverzuim heeft continu de aandacht van de directie; waar nodig wordt verzuim besproken met de betrokkene. Al in 2010, maar deels ook doorlopend in 2011 is de Rekenkamer als kleine organisatie geconfronteerd met langdurig ziekteverzuim. Met een ziekteverzuimpercentage van 6,3% over 2011 heeft de Rekenkamer de doelstelling uit de 1e wijziging op de begroting 2011, om het ziekteverzuim onder de 5% te houden, niet gehaald. Dit hangt vooral samen met langdurig verzuim. In overleg met betrokkenen en met de bedrijfsarts zijn in het najaar van 2010 trajecten opgestart die stapsgewijs hebben geleid tot volledige re-integratie in het najaar van 2011. Het gemiddelde kortdurende ziekteverzuim was in 2011 1,6%.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over een gediplomeerde Bedrijfshulpverlener, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat is eerste hulp te verlenen. In 2011 heeft de Bedrijfshulpverlener een herhalingsopleiding gevolgd.

3.3.2 Personeelsbeleid

Alle medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in dienst van de provincie Flevoland. Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, is het voornemen om, waar goed toepasbaar, aan te sluiten bij het personeelsbeleid van deze provincie. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling P&O van Flevoland afgestemd.

Met ingang van begin september 2011 heeft een van de projectleiders de Rekenkamer verlaten. Vanuit het oogpunt van prudent financieel beleid is de invulling van deze vacature eerst enkele maanden aangehouden en is het takenpakket binnen de beschikbare bezetting opgevangen. Dit leidde tot een ongewenste belasting van het team. Daarom is eind december de werving van een projectleider voor een aanstelling van bepaalde tijd gestart.

De Rekenkamer heeft eind 2011 het contract voor één van de onderzoekers met een aanstelling voor bepaalde tijd voor de laatste keer met een jaar verlengd. In de afweging tussen een aanstelling voor bepaalde of onbepaalde tijd heeft de Rekenkamer ook hier gekozen voor zo veel mogelijk flexibiliteit en voorzichtigheid in het financieel beleid.

Voor het onderzoeksproject Vitaal platteland is externe deskundigheid aangetrokken in de vorm van een detachering bij de Randstedelijke Rekenkamer. Naast uitvoering van onderzoek door de eigen organisatie, al dan niet met inzet van detachering, heeft de Rekenkamer in 2011 ook enkele projecten uitbesteed aan externe bureaus. De uitvoering vindt in deze gevallen plaats onder verantwoordelijkheid en begeleiding door het MT van de Rekenkamer (zie V. Inkoop - en aanbesteding en VI.4 Beoordeling doelstellingen in de begroting 2012).

In 2011 zijn door enkele medewerkers cursussen gevolgd op het vlak van projectmanagement, mediatraining en rekenkameronderzoek. Daarnaast zijn enkele congressen bezocht gerelateerd aan lopende onderzoeksprojecten. Verder is deelgenomen aan het jaarlijkse congres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) op 20 mei 2011. Eén medewerker heeft aanspraak gedaan op het zogeheten persoonlijk ontwikkelbudget, dat in het kader van de CAO is ingevoerd in 2011.

3.3.3 Automatisering en Informatisering

De Randstedelijke Rekenkamer heeft in 2005 een ICT-omgeving aangeschaft die inmiddels is verouderd. In verband met nog komende, grotere investeringen, is er in 2011 relatief weinig onderhoud geweest en is er niet geïnvesteerd in de ICT. De Rekenkamer heeft wel een servicecontract lopen met de ICT-leverancier, zodat storingen direct verholpen kunnen worden.

De Rekenkamer streeft naar zoveel mogelijk digitalisering van het archief. Met de implementatie van het ordeningsplan en een nieuwe mappenstructuur is hiermee in 2011 een belangrijke stap gezet. De Rekenkamer doet dit in haar rol als archiefbeheerder. In 2011 is de Gemeenschappelijke Regeling gewijzigd en bepaald dat de bepalingen betreffende zorg voor de archiefbescheiden van de provincie Flevoland overeenkomstig van toepassing zijn op de Rekenkamer, waarbij GS van Flevoland zijn aan te merken als zorgdrager, genoemd in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Archiefwet 1995.

3.3.4 Communicatie

Net als in andere jaren zijn vertegenwoordigers van de Rekenkamer zeer regelmatig aanwezig geweest bij provinciale staten- en commissievergaderingen, zowel aan het begin van een onderzoek om met de statenleden van gedachten te wisselen over de onderzoeksopzet als bij de behandeling van het eindrapport om een toelichting te geven op de conclusies en aanbevelingen en technische vragen te beantwoorden.

In mei en november 2011 zijn bijeenkomsten van de programmaraad geweest. Tijdens deze bijeenkomsten stond de voortgang van het onderzoeksprogramma op de agenda. Tevens is aan de orde geweest welke onderzoeken voor 2012 geprogrammeerd zullen worden en wat de mogelijke insteek van de onderzoeken zal zijn.

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg gevoerd met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. Tevens heeft de Randstedelijke Rekenkamer regulier overleg met de zogenaamde G4-rekenkamers, de rekenkamers van de steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. De onderlinge afstemming heeft voor twee onderzoeken ook geleid tot samenwerking. Met twee gemeentelijke en één provinciale rekenkamer is onderzoek gedaan naar (O)verantwoord wachten op jeugdzorg en met de Algemene Rekenkamer is samengewerkt bij het onderzoek Tarieven in de jeugdbescherming en jeugdreclassering (zie paragraaf 2.2 thema VI.6 en VI.13).

Vanuit de Rekenkamer is geparticipeerd in de organisatie van het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies in mei.

Evenals vorig jaar hebben verschillende media aandacht besteed aan de uitkomsten van onze onderzoeken. Daarnaast zijn over enkele onderzoeken artikelen in vakbladen gepubliceerd, namelijk in februari over het onderzoek Reserves dat in 2010 is afgerond (TPC 2011-1), over de Versnellingsagenda (zie III.) en de Validatie van de terugblik op de collegeperiode 2007-2011 van Zuid-Holland (zie VI.1)

3.3.5 Organisatie

De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat ultimo 2011 uit 11 personen, met de volgende samenstelling:

Functie	fte
Bestuurder/directeur	1,0
Directielid	2,0
Managementassistent	0,9
Onderzoeker / projectleider	6,6
Totaal	10,5

Voor iedere provincie beheren de bestuurder/directeur Ans Hoenderdos en één van de directieleden de relaties op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Directielid Arjan Wiggers is verantwoordelijk voor de provincies Flevoland en Noord-Holland, directielid Gerth Molenaar voor Utrecht en Zuid-Holland. De inhoudelijke aansturing van de onderzoeken is eveneens verdeeld over de directieleden, waarbij zij soms de rol van de projectleider vervullen, bijvoorbeeld bij het begeleiden van onderzoeken die zijn uitbesteed. Ook de bedrijfsmatige portefeuilles zijn verdeeld over de directieleden. Voor de kennisontwikkeling van beleidsterreinen en vakgebieden zijn tot slot projectleiders en onderzoekers aangewezen.

3.3.6 Financieel beheer

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan, dat is getoetst door de accountant. Met behulp van checklisten is in september 2011 en februari 2012 de betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst.

In navolging op de aanpassing van de Financiële beleids- en beheersverordening in 2010 en vaststelling hiervan in januari 2011 is in mei 2011 een treasurystatuut opgesteld. Het doel is een totaalbeeld te geven van de treasuryfunctie waarop kan worden teruggevallen wanneer er discussie ontstaat over de strategische kaders van de treasuryfunctie.

Op 18 augustus heeft het MT van de Rekenkamer ingestemd met een vernieuwde tweede kwartaalrapportage, die naast aansluiting op de begroting nu ook aansluiting op de onderzoeksopzetten biedt. In dezelfde vergadering besloot het MT op basis van het treasurystatuut en de kwartaalrapportage treasury geen geld uit te zetten.

3.3.7 Huisvesting en facilitaire dienstverlening

Het kantorencomplex nabij Amsterdam Sloterdijk, waar de Rekenkamer sinds haar oprichting gevestigd is, voldeed in 2011 prima. De programmaraad vergaderde ook in het kantoor van de Rekenkamer.

II. Jaarrekening

---

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Materiële vaste activa: De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde of vervaardigingswaarde en verminderd met de afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de aanschafwaarde en er wordt geen rekening gehouden met afschrijving naar tijdsgelang gedurende het jaar. Kantoorinrichting, kantoormeubilair, kantoorapparatuur en de telefooninstallatie worden afgeschreven in 5 jaar. Automatiseringsapparatuur, waaronder PC's en servers, wordt afgeschreven in 3 jaar. De afschrijvingstermijn voor softwarelicenties komt overeen met de looptijd van de licentie, gerekend in jaren. De afschrijvingen zijn verantwoord onder de lasten inzake huisvesting en informatievoorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar: De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde zonedig onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Overlopende activa en netto vlottende schulden: Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: Het eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserve. Dotaties aan de bestemmingsreserve vinden plaats conform de Financiële beleids- en beheersverordening art. 7.

Resultaatbepaling: Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (bijdragen van de provincies en rentebaten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderinggrondslagen. Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen, die op het moment dat de jaarrekening werd samengesteld voorzienbaar waren, zijn ten laste van het resultaat gebracht.

2. Programmarekening

	Rekening 2010	Begroting 2011 oorspronkelijk	Begroting 2011 1e wijziging	Rekening 2011
Baten				
Bijdragen provincies	1.552.600	1.552.600	1.552.600	1.552.600
Rentebaten	3.269	12.000	12.000	11.089
Som der baten	1.555.869	1.564.600	1.564.600	1.563.689
Lasten				
Personeel	1.105.044	1.170.000	1.170.000	1.106.218
Inhuur	215.743	196.400	196.400	206.324
Huisvesting en servicekosten	147.149	150.000	150.000	142.903
Informatievoorziening	43.610	45.000	45.000	22.774
Kantoor	3.496	3.200	3.200	1.289
Som der lasten	1.515.041	1.564.600	1.564.600	1.479.508
Resultaat voor bestemming	40.828	-	-	84.181
Toevoegingen aan de reserve	7.500	-	-	-
Onttrekkingen uit de reserve	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	33.328	-	-	84.181
Bestemming programmaresultaat				
Toevoeging aan bestemmingsreserve		0		
Te verrekenen met de deelnemende provincies		84.181		
		84.181		

Toelichting op de baten

De rentebaten vallen iets lager uit dan de geraamde rentebaten uit de begroting, doordat de verwachte rentestijging stagneerde in het vierde kwartaal van 2011.

Toelichting op de lasten

De lasten in de begroting zijn in 2011 voor 95% uitgeput, dit wordt name veroorzaakt door een onderuitputting op de personeelslasten.

Personeel

De salarissen en sociale lasten vallen voornamelijk door het vertrek van een projectleider per 1 september 2011 lager uit dan de begroting. Vanwege prudent financieel beleid is deze vacature voor enkele maanden aangehouden. Daarnaast vielen de lasten lager uit doordat er minder gebruik is gemaakt van het opleidingsbudget, er minder dienstreizen zijn gemaakt, een medewerker ouderschapsverlof heeft opgenomen en rekening werd gehouden met een stijging van de salarislasten vanwege het aflopen van de CAO per 1 juni 2011. In 2011 hebben de provincie en vakbonden echter nog geen overeenstemming bereikt over de nieuwe CAO.

Inhuur

Op de inhuur is sprake van een overschrijding van circa € 10.000. Ter compensatie van het vertrek van de projectleider en het opvangen van het takenpakket binnen de beschikbare bezetting heeft de Rekenkamer meer incidenteel moeten inhuren.

Huisvesting en servicekosten

Er is sprake van onderuitputting van circa € 7.000. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de indexering van de huur minder hoog uitviel dan werd verwacht en doordat wij in mei 2011 meer dan € 2.000 hebben terugontvangen bij de eindafrekening van de energiekosten over 2010.

Informatievoorziening

De gerealiseerde lasten vallen fors lager uit dan dat er is begroot. In 2011 is er relatief weinig een beroep gedaan op de ICT-helpdesk. Ook heeft er, in verband met nog komende, grotere investeringen, relatief weinig onderhoud plaatsgevonden en is er niet geïnvesteerd in de ICT. Daarnaast vielen de drukkosten in 2011 laag uit. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er meer provinciespecifiek onderzoek met een kleinere oplage is uitgevoerd en omdat de provincies onze publicaties steeds meer uitsluitend digitaal willen ontvangen.

Kantoor

De gerealiseerde lasten liggen lager dan de begroting. Mogelijk door zuinig gebruik en het steeds meer digitaal werken.

Toelichting bestemming programmaresultaat

Aan de bestuurder van de Rekenkamer wordt voorgesteld om het resterende bedrag van € 84.181 terug te storten naar de vier deelnemende provincies.

Netto bijdrage van de provincies over 2011

In de hiernavolgende tabel zijn het terug te storten bedrag per provincie, de opgave van de afgedragen omzetbelasting en de netto bijdrage van de provincies over 2011 opgenomen.

Verrekening met de provincies (€)	Bijdrage 2011	Terug te storten 2011	BTW-compensatie 2011	Netto bijdrage 2011
Provincie Flevoland	273.857	14.848	38.510	220.499
Provincie Noord-Holland	451.250	24.466	63.454	363.330
Provincie Utrecht	315.460	17.104	44.360	253.996
Provincie Zuid-Holland	512.033	27.762	72.002	412.269
Totaal	1.552.600	84.180	218.326	1.250.094

3. Balans

BALANS					
ACTIVA	31-12-10	31-12-11	PASSIVA	31-12-10	31-12-11
Vaste activa			Eigen vermogen		
1. Materiële vaste activa	6.183	3.360	5. Reserves		
			- Bestemmingsreserve	232.500	232.500
Vlottende activa			Vlottende passiva		
2. Liquide middelen	648.530	731.860	6. Netto-vlottende schulden		
3. Overige vorderingen	121	127	- Crediteuren	382.846	411.854
4. Overlopende activa	338	-	- Nog te ontvangen facturen	6.498	6.812
			- Te verrekenen met provincies	33.328	84.181
	<u>655.172</u>	<u>735.347</u>		<u>655.172</u>	<u>735.347</u>
			7. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	606.000	483.000

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa:

	Waarde 31-12-10	Investing	Afschrijving	Waarde 31-12-11
ICT	€ 2.673	-	€ 1.706	€ 967
Inventaris	€ 3.510	-	€ 1.118	€ 2.392
Overig	-	-	-	-
Totaal	€ 6.183	€ 0	€ 2.824	€ 3.359

De waarde van de materiële vaste activa is in 2011 verder gedaald, doordat er geen investeringen zijn gedaan.

Liquide middelen: Op 31 december 2011 bedroeg het banksaldo € 731.860. Het banksaldo is in januari 2012 sterk afgenomen vanwege de uitbetaling van meer dan € 400.000 aan crediteuren, waaronder de betaling van circa € 290.000 aan de provincie Flevoland voor de personeelslasten van de medewerkers van de Rekenkamer.

Reserves: De opgebouwde reserve is in 2011 niet aangesproken en bedraagt € 232.500. De reserve is bedoeld voor het terstond kunnen uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, als de actualiteit daar aanleiding voor geeft. Daarnaast kunnen met de reserve onverwachte extra uitgaven voor geprogrammeerd onderzoek opgevangen worden. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening is de omvang van de reserve maximaal 15% van de totale bijdrage van de deelnemende provincies.

Netto-vlottende schulden:

- De openstaande crediteuren omvatten: een doorbelasting van circa € 290.000 van de provincie Flevoland voor de personeelslasten van de medewerkers van de Rekenkamer, bijna € 80.000 aan inhuur voor het onderzoek duurzaam inkopen en een onderzoek naar de begroting 2012 van de provincie Flevoland, circa € 7.000 voor P&O-ondersteuning van de provincie Flevoland en circa € 14.000 aan wervingkosten voor een projectleider.
- Over 2011 moet de Rekenkamer nog enkele facturen ontvangen, zoals een factuur van circa € 6.000 voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2011.
- Het te verrekenen bedrag met de provincies is het restant van het programmaresultaat over 2011 wat terugvloeit naar de deelnemende provincies.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen: De Rekenkamer heeft een huurovereenkomst inzake de kantoorruimte gelegen aan Teleportboulevard 110 te Amsterdam. De huurprijs bedraagt ultimo 2011 € 11.240 per maand. Dit bedrag is inclusief energie-, service-, schoonmaak- en beveiligingskosten en de huur van een parkeerplaats. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2015. Vanwege het korter worden van de resterende contractperiode neemt de verplichting voor de huur van de kantoorruimte af van € 606.000 ultimo 2010 naar € 483.000 ultimo 2011.

III. Overige gegevens

---

1. Bestemming van het programmaresultaat

Aan de bestuurder van de Rekenkamer wordt voorgesteld om het programmaresultaat van € 84.181 terug te storten naar de vier deelnemende provincies.

2. Accountantsverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Randstedelijke Rekenkamer

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening over de periode 1 januari 2011 tot en met 31 december 2011 van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de exploitatierekening over de periode 1 januari 2011 en met 31 december 2011 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens. Tevens is het bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 217, tweede lid, van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving waaronder de gemeenschappelijke regeling zoals aan ons bevestigd met de opdrachtbevestiging d.d. 31 januari 2012 en is vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het

inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en aan ons bevestigd met de opdrachtbevestiging d.d. 31 januari 2012.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer per 31 december 2011 en van de baten en lasten over de periode 1 januari 2011 tot en met 31 december 2011 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 217, lid 3d Provinciewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 15 maart 2012

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. R. Ellermeijer RA

Colofon

RANDSTEDELIJKE REKENKAMER

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam

020 – 58 18 585 TELEFOON

020 – 58 18 586 FAX

info@randstedelijke-rekenkamer.nl E-MAIL

www.randstedelijke-rekenkamer.nl INTERNET

Amsterdam

15 maart 2012